

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยพัฒนา

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพัฒนาเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๓ แต่พรรคการเมืองดังกล่าวมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ คือ ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งครบกำหนดภายในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า พรรคการเมืองใดที่ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๙ พรรคการเมืองดังกล่าวเป็นอันยุบไป โดยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาแล้วพรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยพัฒนาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยพัฒนา เนื่องจากพรรคไทยพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง

บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคไทยพัฒนาได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรค ไทยพัฒนาได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคไทยพัฒนาได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยพัฒนาได้ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคไทยพัฒนา

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายกระมล ทองธรรมชาติ นายสุจิต บัญบงการ นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายสุจินดา ยงสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายสุวิทย์ อธิพงษ์ พลโท จุล อติเรก นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายอมร รักษาสัตย์ นายผัน จันทรปาน นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ นายมงคล สระแก้ว และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๙๗ ก วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๔